

Jaarverslag Commissie van Toezicht 2025
bij de Penitentiaire Inrichting Heerhugowaard,
vestigingen Zuyder Bos en Amerswiel

Inhoud

1. Inleiding/Voorwoord	3
2. Commissie van Toezicht bij de P.I. Heerhugowaard	4
2.1. Leden.....	4
2.2. Vergaderingen en andere relevante overleggen.....	4
2.3. Deskundigheidsbevordering	4
3. De toezichthoudende taak	5
3.1. Werkwijze toezichthoudende taak.....	5
3.1.1. Contacten met Gedeco	5
3.2. Uitvoering dagprogramma.....	5
3.3. Overige aandachtspunten in het verslagjaar.....	6
4. De bemiddelingstaak	6
5. De rechtsprekende taak	7
5.1. De werkwijze en werkzaamheden van de beklagcommissie	7
Ingekomen klachten en grieven	7
Wijze van afdoening	7
Werkvoorraad	8
5.2. Bijzondere klachten	8
6. De adviestaak	8
6.1. Sociale veiligheid.....	8
7. Algemene conclusie	8

1. Inleiding/Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag van 2025. In dit jaarverslag komen de belangrijkste zaken die het afgelopen jaar zijn voorgevallen aan de orde.

Dit jaarverslag geeft een indruk en overzicht van de werkzaamheden van de toezichthoudende taak van de Commissie van Toezicht (CvT), waarbij de rechtspositie en de bejegening van de gedetineerden belangrijke aandachtsgedebieden zijn. In het kader van de toezichthoudende taken is er dit jaar tijdens de vergaderingen met de directie van de P.I. Heerhugowaard onder meer aandacht geweest voor: de geplande verbouwing van de inrichting, de wens tot het verkrijgen van e-mailaccounts waarmee de leden veilig kunnen mailen, de beschikbaarheid van enveloppen zodat gedetineerden kun klacht 'anoniem' kunnen indienen, de vernieuwing van de huisregels, het stemmen in de inrichting en de calamiteit in februari 2025.

Hierbij een woord van dank aan de medewerkers en de directie van de P.I. Heerhugowaard. De maandcommissarissen en beklagrechters van de CvT konden ook in 2025 rekenen op hun ondersteuning en hulp bij het uitvoeren van onze toezichthoudende en rechtsprekende taken.

Tessa Proper,

voorzitter

2. Commissie van Toezicht bij de P.I. Heerhugowaard

2.1. Leden

De CvT bij de P.I. Heerhugowaard bestond eind 2025 uit 15 leden. Er zijn zes leden werkzaam als beklagrechter. Acht leden zijn werkzaam als maandcommissaris.

De samenstelling van de CvT voldoet aan de vereisten zoals gesteld in artikel 11 van de Penitentiaire Maatregel. Bij de CvT zijn meerdere leden van de rechterlijke macht, een medicus, meerdere advocaten en meerdere deskundigen uit het maatschappelijk veld aangesloten. De CvT heeft in 2025 afscheid genomen van vier leden. Er zijn vijf nieuwe leden toegetreden tot de CvT in 2025.

2.2. Vergaderingen en andere relevante overleggen

De CvT heeft in 2025 twaalf keer vergaderd, in beginsel elke tweede week van de maand op maandag. De vergaderingen vonden allen plaats in P.I. Heerhugowaard, locatie Zuyder Bos. De vergaderingen werden bijgewoond door een plaatsvervangend vestigingsdirecteur, meestal vergezeld door een medewerker van juridische zaken.

De vergaderingen werden gehouden aan de hand van (vaste) agendapunten, waaronder het aantal binnengekomen klachten van de voorgaande maand, de verslagen van de maandcommissarissen, de bespreking van ingekomen stukken, de mededelingen van de directie en het vaststellen van de notulen – opgesteld door de secretaris – van de vorige vergadering. Voorafgaand aan de vergaderingen vond buiten aanwezigheid van de directie een vooroverleg plaats. Het doel hiervan is het aan de orde stellen van interne commissieaangelegenheden.

2.3. Deskundigheidsbevordering

Verscheidene nieuwe leden hebben de cursus Penitentiaire beginselenwet (Pbw) van het opleidingsinstituut DJI gevolgd. Daarnaast heeft één lid van de CvT in het kader van de sociale veiligheid de cursus Integriteit en Gespreksvaardigheden bijgewoond.

Op 13 juni 2025 vond de landelijke themadag CvT plaats in Amersfoort. Hieraan hebben een ambtelijk secretaris en een lid deelgenomen.

De voorzitter van de CvT bij de P.I. Heerhugowaard heeft op 7 mei 2025 en 5 november 2025 deelgenomen aan de vergadering met de voorzitters van de CvT.

Op 8 september 2025 is een aantal leden aanwezig geweest bij een door de inrichting georganiseerde 'toolbox-meeting', een training die normaliter aan nieuwe medewerkers van de inrichting wordt aangeboden.

Op 12 september 2025 heeft er overleg plaatsgevonden tussen een plaatsvervangend vestigingsdirecteur, een medewerker van juridische zaken, de voorzitter van de CvT, een beklagrechter en de secretarissen teneinde organisatorische en praktische aspecten over het beklagrecht en de beklagzittingen te bespreken.

De secretarissen hebben in 2025 10 jurisprudentiebulletins verspreid waarin interessante en/of belangrijke uitspraken van de CvT bij de P.I. Heerhugowaard, CvT Zaanstad en de beroepscommissie van de RSJ zijn opgenomen. De secretarissen hebben deelgenomen aan de landelijke secretarissen dag op 25 maart 2025.

3. De toezichthoudende taak

3.1. Werkwijze toezichthoudende taak

Tijdens de maandelijkse vergaderingen van de CvT staat onder andere de toezichthoudende taak centraal. Met de directie wordt gesproken over actuele aangelegenheden en wordt nagedacht over hoe klachten voorkomen kunnen worden. Ook is steeds aandacht voor zaken die naar de mening van de CvT nadrukkelijk verbetering behoeven. Eveneens worden tijdens de maandelijkse vergaderingen de bevindingen van de maandcommissarissen besproken en wordt – indien nodig of wenselijk – terugkoppeling van de directie gevraagd in bepaalde klachten. Tijdens de vergadering is “mededelingen van de directie” een vast agendapunt. De directie deelt (nieuw) landelijk beleid met de CvT. Indien de CvT knelpunten of bezwaren tegen dit beleid signaleert deelt zij deze met het hoofdkantoor en/of de klankbordgroep.

Op verzoek van de CvT wordt door de directie maandelijks een overzicht verstrekt van de opgelegde disciplinaire straffen en ordemaatregelen, welk overzicht – zo nodig – tijdens de vergaderingen wordt besproken.

Door het secretariaat van de inrichting worden de beschikking van de plaatsingen in een afzondering- of strafcel ter kennisgeving aan het secretariaat van de CvT gezonden (zie artikel 24, zesde lid en artikel 55, tweede lid, van de Pbw). In onderstaand overzicht zijn de cijfers met betrekking tot deze plaatsingen weergegeven.

Maand	Disciplinaire straf	Ordemaatregel
Januari	5	6
Februari	9	8
Maart	7	3
April	7	3
Mei	8	8
Juni	3	2
Juli	4	4
Augustus	11	5
September	4	4
Oktober	1	1
November	5	2
December	4	0
Totaal	68 (t.o.v. 57 in 2024)	46 (t.o.v. 41 in 2024)

3.1.1. Contacten met Gedeco

Er is regelmatig overleg met en tussen de directeur en de leden van de Gedeco. In 2025 is een lid van de CvT aanwezig geweest bij de vergadering van 28 augustus 2025.

Op 18 november 2025 heeft een gesprek tussen de maandcommissarissen en de afdelingshoofden plaatsgevonden. Zij hebben overleg gehad over hoe zij beter en sneller met elkaar in contact kunnen komen om zodoende de bemiddelingstaak van de maandcommissarissen in klachten te bevorderen.

3.2. Uitvoering dagprogramma

Wegens een calamiteit is op 17 februari 2025 en 18 februari 2025 het gehele dagprogramma stilgelegd. Daarnaast is wegens diezelfde calamiteit op 19 februari 2025 het avondprogramma stilgelegd en op 20 februari 2025 het dagprogramma van afdeling E1. De CvT is hierover geïnformeerd door toezending van een afschrift van de memo's die over dit onderwerp onder de gedetineerden is verspreid. Ook is hierover ten tijde van de calamiteit telefonisch contact geweest tussen de plaatsvervangend vestigingsdirecteur en de voorzitter van de CvT bij de P.I. Heerhugowaard.

Op 15 mei 2025 is wegens een storing aan de PZI's (noodpiepers) een aangepast dagprogramma aangeboden, waarin de gedetineerden in de gelegenheid zijn gesteld deel te nemen aan het luchtmoment, het recreatieblok en het bezoekenmoment. Voor het resterende gedeelte van het dagprogramma zijn de gedetineerden ingesloten geweest. De CvT is hiervan op de hoogte gesteld middels de memo die aan de gedetineerden is uitgereikt.

In de zomerperiode is de arbeid van 25 juli 2025 tot en met 12 september 2025 op vrijdag gesloten geweest. Deze maatregel is genomen om het personeel efficiënter in te kunnen zetten. De gedetineerden hebben hun loon en de toeslag doorbetaald gekregen. De CvT is hiervan tijdens de reguliere vergadering op de hoogte gebracht, alsmede door toezending van de memo die aan de gedetineerden is uitgereikt.

Op 16 december 2025 is het dagprogramma vanaf 15:30 uur stilgelegd in verband met een personeelsbijeenkomst. De gedetineerden zijn hierover met een memo op 15 december 2025 geïnformeerd, zo ook de CvT.

Op 30 december 2025 is het dagprogramma vanaf 13:00 uur stilgelegd in verband met een grootschalig onderzoek door de Landelijke Bijzondere Bijstandseendheid (LBB) en het Intern Bijstandsteam (IBT).

3.3. Overige aandachtspunten in het verslagjaar

In de vergaderingen zijn verschillende onderwerpen besproken. Er is in de vergadering in maart uitvoerig gesproken over de calamiteit die in februari 2025 plaatsvond. In het kader van de toezichthoudende taak is tijdens de vergaderingen ook regelmatig gesproken over het vernieuwen van de huisregels en het dagprogramma. Er is met de directie afgesproken dat de nieuwe versie van de huisregels voorgelegd zal worden aan de CvT, alvorens de nieuwe huisregels van kracht worden. Er is in september gesproken over de mogelijkheid van gedetineerden om te stemmen bij de tweede Kamerverkiezingen die op 29 oktober plaatsvond. Er is ook regelmatig gesproken over de (on)mogelijkheid om e-mailaccounts te faciliteren voor de leden van de CvT, zodat zij veilig kunnen communiceren met afdelingshoofden. Er worden (vooral nog) geen DJI e-mailaccounts aangeboden. Tijdens de vergaderingen is ook regelmatig gesproken over het nieuwe beleid van DJI omtrent het gebruik van de rekening-courant door de gedetineerde en het niet (meer) mogen overmaken van geld naar externe contactpersonen. Hierbij is met name aandacht gevraagd voor de positie van levenslanggestraften in combinatie met het vereiste dat een re-integratiedoel ten grondslag moet liggen aan het overmaken van geld naar externe contactpersonen.

4. De bemiddelingstaak

Acht leden van de CvT traden op als maandcommissaris, waarbij werd gewerkt in een tweewekelijks wisselend rooster.

De maandcommissaris probeert in een deel van de ingekomen klachten te bemiddelen, alvorens de klacht ter afdoening wordt voorgelegd aan de beklagcommissie/beklagrechter. Hierbij bezoekt de maandcommissaris ingeslotenen. Vervolgens wordt het afdelingshoofd (waar mogelijk) om een gesprek c.q. de mogelijkheden voor bemiddeling benaderd. Door de secretaris wordt beoordeeld welke klachten eerst ter bemiddeling aan de maandcommissaris worden aangeboden. Het gehanteerde criterium hierbij is de inschatting van de slagingskans van bemiddeling. Klachten die zijn ingediend door een advocaat worden in beginsel niet ter bemiddeling aangeboden, maar direct doorgezonden aan de directie met het verzoek om inlichtingen.

Naast het bespreken van ingediende klachten, spreekt de maandcommissaris ook met de gedetineerden die hiertoe een verzoekbriefje (het zogeheten 'spreekbriefje') of grief hebben ingediend. De maandcommissaris schakelt in het kader van de bemiddeling waar nodig een afdelingshoofd, mentor of andere medewerker in. Uiteraard kan de maandcommissaris bij zijn/haar bezoek aan de inrichting ook spreken met gedetineerden die geen klacht of grief hebben ingediend. Die mogelijkheid is er ook als gedetineerden zijn ingesloten in een straf- of afzonderingscel. De maandcommissaris wordt op de hoogte gebracht van de beschikkingen tot plaatsing in de straf- en afzonderingscel.

In 2025 zijn in totaal 44 klachten ingetrokken na bemiddeling door de maandcommissaris. Onderstaande tabel geeft een vergelijkend overzicht met voorgaande jaren.

		2025	2024	2023	2022
Ingetrokken na bemiddeling		44 klachten	42 klachten	51 klachten	81 klachten

5. De rechtsprekende taak

5.1. De werkwijze en werkzaamheden van de beklagcommissie

In 2025 hebben er gemiddeld vier tot vijf beklagzittingen per maand plaatsgevonden. Per zitting wordt gekeken naar de voorraad 'zittingsrijpe' klachten. Deze klachten worden – al dan niet in overleg met de advocaat – op de eerst mogelijke beklagzitting gepland. De zitting wordt aangevuld met klachten waarin nog geen inlichtingen zijn ontvangen. In beginsel wordt er van oud naar nieuw gepland, tenzij er klachten zijn die vanwege hun aard voorrang dienen te verkrijgen op oudere klachten. Alle zittingen hebben fysiek plaatsgevonden in de door de inrichting beschikbaar gestelde bezoekerszaal. In totaal hebben er 52 beklagzittingen plaatsgevonden, waarvan 15 meervoudig en 37 enkelvoudig.

Bij de beklagzittingen is de (plaatsvervangend) vestigingsdirecteur en een medewerker van juridische zaken aanwezig. De voorzitters/beklagrechters treden per toerbeurt op bij de beklagzittingen. Bij meervoudige zittingen worden naast de juridisch onderlegde voorzitter twee andere leden uit de CvT ingezet. De secretaris bereidt de klachten schriftelijk voor en verleent bijstand ter zitting. Achteraf neemt zij actief deel aan de raadkamer en schrijft – indien nodig – de conceptbeslissing. Waar mogelijk wordt direct mondeling uitspraak gedaan na de behandeling van de klacht. Als er beroep wordt ingediend door/namens klager dan wel de directie wordt de mondelinge uitspraak schriftelijk uitgewerkt op verzoek van de RSJ.

Ingekomen klachten en grieven

In 2025 zijn er 838 klachten en 64 grieven ontvangen, wat een totaal maakt van 902. Van de 64 grieven zijn 30 grieven omgezet naar een klacht. Onderwerpen waarover meer dan 50 keer is geklaagd staan vermeld in onderstaande tabel.

Persoonlijke voorwerpen	65
Informatie/procedure	71
Disciplinaire straf	76
Verzorging persoonlijk	74
Contact buitenwereld (bezoek)	71

Voor het volledige overzicht van klachten per onderwerp: zie 8. Bijlagen.

Medische klachten

In 2025 zijn er op het secretariaat 58 klachten binnen gekomen die zijn ingeboekt met het onderwerp "Verzorging (medische)". Medische klachten van organisatorische aard worden door de CvT zelf afgehandeld. Medisch inhoudelijke klachten zijn en worden doorgezonden naar het Hoofd Medische Dienst.

Wijze van afdoening

In totaal zijn er in 2025 864 klachten afgedaan (ten opzichte van 841 in 2024). In 2025 is 13,8% van de klachten (deels) gegrond verklaard (ten opzichte van 10,5% in 2024). 25,8% van de klachten werd ongegrond verklaard (ten opzichte van 26,5% in 2024). In 21,1% van de klachten werd klager niet-ontvankelijk in zijn beklag verklaard (ten opzichte van 15,8% in 2024). 32,8% van de klachten werd ingetrokken (ten opzichte van 44,3% in 2024).

Wijze van afdoening	2025	2024	2023	2022	2021
Gegrond	128	76	143	39	59
Deels gegrond	2	13	22	2	8
Ongegrond	223	223	279	127	162
Overgedragen	44	23	33	32	33
Niet-ontvankelijk	183	133	422	103	54
Ingetrokken ter zitting	31	34	41	17	33
Ingetrokken na bemiddeling maandcommissaris	44	42	51	81	13
Ingetrokken overig ¹	209	297	383	255	176
Afdoening na rogatoir verzoek	75	95	64	108	66

Werkvoorraad

De werkvoorraad bestond op 1 januari 2025 uit 175 openstaande klachten/grievens. De werkvoorraad bedroeg op 31 december 2025 106 openstaande klachten/grievens. Voor het volledige overzicht van de werkvoorraden: zie 8. Bijlagen.

5.2. Bijzondere klachten

In 2025 zijn over verschillende onderwerpen groepsklachten ingediend. Over de calamiteit in februari (zie punt 3.2 voor meer informatie) zijn 61 klachten ontvangen. In maart 2025 zijn 13 klachten ontvangen over het niet (meer) wekelijks aanbieden van de Islamitische gebedsdienst op vrijdagmiddag. In augustus zijn 7 klachten ontvangen over het niet doorgaan van een voetbalmoment op maandag. Er zijn 26 klachten ontvangen over problemen met winkelbestellingen. Er zijn totaal 22 klachten ontvangen over het gebruik van de rekening-courant. Het merendeel van die klachten zag op het nieuwe beleid omtrent het gebruik van de rekening-courant.

6. De adviestaak

6.1. Sociale veiligheid

Het onderwerp sociale veiligheid wordt door alle maandcommissarissen opgepakt. Naast dat dit een onderwerp van gesprek is op de (voor)vergaderingen, is eind 2025 een logboek 'Sociale Veiligheid' in de samenwerkruimte geplaatst. Maandcommissarissen kunnen op dit overzicht aangeven als zij tegen een situatie aanlopen waarin sprake is of kan zijn van een situatie waarin de sociale veiligheid in het geding komt. Op die manier ontstaat een inzichtelijk overzicht van wat er binnen de inrichting speelt. Omdat er geen meldingen zijn gedaan of ongebruikelijke situaties zijn besproken en/of waargenomen zijn er in 2025 geen opmerkingen of notities in het logboek geplaatst.

7. Algemene conclusie

Het jaar 2025 stond net als voorgaande jaren in het teken van het terugdringen van de werkvoorraad en het sneller afdoen van klachten. De klachtenvoorraad is, ondanks de toename van het aantal klachten ten opzichte van vorig jaar, gedaald van 189 naar 107. In 2025 is sprake geweest van een toename van het aantal klachten in vergelijking met 2024. De instroom ging van 807 naar 902. De doorlooptijd is aanzienlijk gedaald. Een klacht wordt gemiddeld binnen 74 dagen afgedaan, ten opzichte van 108 dagen in 2024.

Dit jaarverslag is vastgesteld op 9 maart 2026.

¹ Hieronder vallen klachten die zijn ingetrokken na bemiddeling met personeel van P.I. Heerhugowaard, klachten die zijn ingetrokken na bericht van de advocaat en klachten die zijn ingetrokken na het ontbreken van een reactie op verstuurd termijnbrieven.

8. Bijlagen

Overzicht soorten klachten

Het volgende overzicht onderscheidt de binnengekomen klachten per onderwerp

Activiteiten arbeid	35
Activiteiten (div)	24
Activiteiten (lucht)	27
Activiteiten (sport)	9
Behandeling	4
Bejegening	14
Bewegingsvrijheid	0
Compensatie	1
Contact buitenwereld (bellen)	13
Contact buitenwereld (bezoek)	71
Contact buitenwereld (media)	1
Contact buitenwereld (post)	8
Controle	25
DBT	47
Disciplinaire straf	76
Dwangbehandeling	0
Eisen verblijfruimte	8
Geweld	0
Informatie/procedure	71
ISD (interv + beh)	0
Nog onbekend	23
Ordemaatregel	23
Persoonlijke voorwerpen	65
Regime	2
Rek. courant/Zak- en kleedgeld	20
Rogatoir verzoek	77
Schadeverhaal	0
Selectie/overpl. (ext)	3
Selectie/overpl. (int)	19
Time-out	0
Toezicht	4
Transport	0
Verlaten inrichting	26
Verzorging (div)	6
Verzorging (godsd., levens.)	29
Verzorging (medisch)	58
Verzorging (persoonlijke)	74
Totaal	863

Management overzicht - werkvoorraden
Managementoverzicht per afdeling - werkvoorraden

CvT Bureau Alkmaar - P.I. Heerhugowaard, locatie Zuyder Bos <Overige klachten waarbij er geen afdeling is opgevoerd>

2025	begin voorraad	totaal instroom	instroom klacht	instroom grief	grief naar klacht	Uitstroom											eind voorraad					
						totaal uitstroom	uitstroom klacht	uitstroom grief	doorloop tijd	gegrond	ongegrond	deels gegrond	overgedragen	niet ontvankelijk	ingevoerd	ingevoerd na afdoening na roccat verzoek		ingevoerd na grief afgedaan				
januari	175	85	82	3	4	71	71	0	56	2	10		2	28	22	5	1					189
februari	189	118	109	9	2	66	65	1	112	5	25		1	12	5	6	1			8	3	241
maart	241	72	67	5	6	88	87	1	93	12	24		1	12	25	4	4			6		225
1e kwartaal	175	275	258	17	12	225	223	2	87	19	59		4	52	52	15	6			15	3	225
april	225	82	74	8	1	48	44	4	60	14	8		1	6	12	2	1			4		259
mei	259	58	53	5	8	70	69	1	74	22	11			6	14	5				9	1	247
juni	247	83	66	17	2	112	111	1	91	33	13		3	33	17	1	3			8		218
2e kwartaal	225	223	193	30	11	230	224	6	75	69	32		4	45	43	8	4			21	1	218
juli	218	80	73	7	5	149	131	18	75	10	28	1	9	27	29	6	4			15	18	149
augustus	149	91	86	5	0	92	90	2	58	8	18	1	15	16	20	7	4			2		148
september	148	53	50	3	0	79	76	3	73	6	31		3	17	8	5	4			5		122
3e kwartaal	218	224	209	15	5	320	297	23	69	24	77	2	27	60	57	18	12			22	18	122
oktober	122	52	50	2	0	55	51	4	55	3	17		4	6	12	2	2			8	1	119
november	119	51	51	0	1	71	68	3	87	3	21		3	14	24	1	4				1	99
december	99	77	77	0	1	69	68	1	59	10	17		2	6	20		3			9	1	107
4e kwartaal	122	180	178	2	2	195	187	8	67	16	55		9	26	56	3	9			17	3	107
Totaal	175	902	838	64	30	970	931	39	74	128	223	2	44	183	208	44	31			75	25	107